

Декларація
щодо посилення стійкості культурного сектору в Україні
Україна, 1 лютого 2025 року

Ми, міністри культури та голови делегацій країн учасниць, а також представники країн, які беруть участь у зустрічі 1 лютого 2025 року в Україні, на запрошення Міністерства культури та стратегічних комунікацій України, в рамках Конференції з питань культури України «Співпраця заради стійкості»,

у продовження Вільнюського заклику до дій щодо відновлення культурного сектору України (Вільнюс, Литва, 6-7 червня 2024 року),

на шляху до Конференції з відновлення України 2025, яка відбудеться в Римі в липні 2025 року,

відповідно до принципів і цінностей, закріплених у Статуті Організації Об'єднаних Націй, Статуті та конвенціях ЮНЕСКО, а також пріоритетів, визначених у спільному Плані дій у сфері культури в Україні, розробленому Міністерством культури і стратегічних комунікацій України та ЮНЕСКО,

рішуче засуджуючи незаконну, неспровоковану та невиправдану агресивну війну Росії проти України та її народу, що порушує міжнародне право, включаючи Статут ООН, та руйнування цивільних об'єктів та інфраструктури України, включаючи руйнування та пошкодження українських історичних міст та культурних об'єктів, а також напади на території, що перебувають під захистом Гаазької конвенції про захист культурних цінностей у випадку збройного конфлікту 1954 року та Конвенції про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини 1972 року, а також інші напади, що завдають шкоди або руйнують об'єкти архітектури, культурні заклади та культурні колекції,

визнаючи також вирішальний внесок, який культурна спадщина і культура в усіх її формах і проявах роблять у досягнення сталого суспільства, формування національної ідентичності та зміцнення соціальної згуртованості, зміцнюючи таким чином національну безпеку, стимулюючи економічну, соціальну та екологічну стійкість,

беручи до уваги важливість людського виміру та суспільних аспектів художньої творчості та культури для збереження та майбутнього відновлення культурної сфери в Україні

посилаючись на Спільну заяву міністрів культури, які зустрілися в Давосі, Швейцарія, 14-16 січня 2023 року, та спираючись **на** роботу Давоського альянсу Baukultur і Рекомендації експертної групи під керівництвом Європейської Комісії щодо збереження культурної спадщини в Україні,

спостерігаючи значне зростання шкоди, завданої культурній спадщині та культурній інфраструктурі України, втрати в культурному та креативному секторах України, а також зростаючі потреби у реконструкції та відновленні культурного сектору України,

підтримуючи Реєстр збитків для України, який слугує для фіксації в документальній формі доказів та інформації про збитки, втрати або травми, завдані, в тому числі культурній спадщині, 24 лютого 2022 року або після цієї дати на території України,

визначаючи необхідність спільних дій, спрямованих на підтримку України у збереженні її культури і культурної спадщини та запобігання стиранню культурної ідентичності,

підкреслюючи, що післявоєнна відбудова України повинна розглядати культуру та культурну спадщину як наскрізне питання та наріжний камінь, що формує життєве середовище та відіграє життєво важливу роль в економічному та соціальному відновленні,

1. Ми вітаємо цю ідею та зобов'язуємося вивчити механізми та можливості створення Українського фонду спадщини з метою підтримки відновлення та збереження культурної спадщини країни. Згідно з даними RDNA3 станом на 31 грудня 2023 року, починаючи з 24 лютого 2022 року було пошкоджено або знищено понад 3872 об'єкти культурної спадщини, зокрема 478 культурних об'єктів, пошкодження яких підтверджено ЮНЕСКО, існує нагальна потреба в заходах зі збереження як матеріальних, так і нематеріальних аспектів культурної спадщини України. Фонд має відігравати ключову роль у фінансуванні та підтримці відновлення музеїв, культурних пам'яток та об'єктів культурного значення, а також у зміцненні соціальної інфраструктури, необхідної для досягнення цих цілей.

2. Ми підтримуємо створення коаліції з протидії незаконному обігу культурних цінностей України в дусі Конвенції ЮНЕСКО 1970 року з метою забезпечення всеосяжних рамок для захисту українських культурних цінностей. Коаліція могла б також сприяти зміцненню людського капіталу в музейній сфері, сприяти розробці превентивних заходів для захисту творів мистецтва та культурної спадщини від пошкодження, крадіжки або втрати, зміцненню міжнародної співпраці з метою протидії незаконному обігу культурних цінностей України, а також просувати етичні практики.

3. Ми закликаємо країни накладати кримінальні або дисциплінарні санкції на осіб та організації, причетні до незаконних археологічних розкопок, крадіжок, мародерства, незаконного привласнення, актів вандалізму або будь-яких інших дій, заборонених міжнародним гуманітарним правом, спрямованих проти культурних цінностей на міжнародно визнаних територіях України.

4. Ми вітаємо запуск Платформи культурного відновлення - групи експертів, які розроблятимуть комплексні рекомендації щодо інтеграції збереження культурної спадщини в процес відбудови з урахуванням зобов'язань України як підписанта Конвенції про охорону всесвітньої культурної та природної спадщини. Ґрунтуючись на принципах високоякісної Баукультури, група має зосередитися на стратегіях збереження культурної ідентичності при забезпеченні сталого розвитку міст. У керівних принципах буде зроблено акцент на збалансуванні архітектурних, урбаністичних та культурних цілей, сприянні розвитку інклюзивних та стійких громад в Україні в дусі Давоської декларації 2018 року «На шляху до високоякісної Баукультури для Європи» та Аналітичної записки 2018 року «Культура у реконструкції та відновленні міст», а також рамкової програми ЮНЕСКО/Світового банку CURE.

Список країн,
які підтримали Декларацію щодо посилення стійкості
культурного сектору України

(станом на 25 лютого 2025 року):

1. Республіка Австрія
2. Республіка Албанія
3. Республіка Болгарія
4. Грецька Республіка
5. Королівство Данія
6. Естонська Республіка
7. Королівство Іспанія
8. Італійська Республіка
9. Республіка Кіпр
10. Латвійська Республіка
11. Литовська Республіка
12. Велике Герцогство Люксембург
13. Республіка Мальта
14. Республіка Молдова
15. Королівство Нідерландів
16. Федеративна Республіка Німеччина
17. Республіка Польща
18. Республіка Словенія
19. Україна
20. Фінляндська Республіка
21. Французька Республіка
22. Республіка Хорватія
23. Чеська Республіка
24. Чорногорія
25. Королівство Швеція
26. Португальська Республіка
27. Ірландія